

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 De distinctione præceptorum decalogi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

excludit fidei, & charitatis actus a preceptis decalogi: quonia uult ea pertinere ad principia preceptorum decalogi, sicut p principia naturaliter nota. Et de charitate quidem patet ex eo, quod fias precepti est charitas. ad Tim. 1. de fide autem ad Hebr. 11. Accedentem ad Deum. Sec. Ratio in littera affertur, quia non egent alia promulgatione, sed ex ipsa natura, uel infusione allunt.

Latria enim est alia uirtus a fide, sed precepta dantur de actib. uirtutum. & hoc quod dicitur in principio decalogi, Non habebis Deos alienos coram me, pertinet ad fidem. quod autem subditur, Non facies sculptile &c. pertinet ad latriam. ergo sunt duo precepta, & non unum, sicut Aug. dicit.

¶ 2 Præcepta affirmatiua in lege distinguuntur a negatiuis, sicut, Honora patrem & matrem: &c. Non occides: sed hoc quod dicitur, Ego sum Dominus Deus tuus, est affirmatiuum: quod autem subditur, Non habebis Deos alienos coram me, est negatiuum. ergo sunt duo precepta, & non continentur sub uno, ut Aug. stinus ponit.

¶ 3 Præcepta affirmatiua in lege distinguuntur a negatiuis, sicut, Honora patrem & matrem: &c. Non occides: sed hoc quod dicitur, Ego sum Dominus Deus tuus, est affirmatiuum: quod autem subditur, Non habebis Deos alienos coram me, est negatiuum. ergo sunt duo precepta, & non continentur sub uno, ut Aug. stinus ponit.

SEDCONTRA est auctoritas Aug. Augustini in gloss. super Exod. ubi ponit tria precepta pertinentia ad Deum, & septem ad proximum.

RESPON. dicendum, quod precepta decalogi diuersimode a diuersis distinguuntur. Esitius enim Leuit. 26. super illud, Decem mulieres in uno clibano coquunt panes, dicit, preceptum de obseruatione sabbathi non esse de decem preceptis, quia non est obseruandum secundum litteram secundum omnem tempus. Distinguit tamen quatuor precepta pertinentia ad Deum ut primum sit. Ego sum Dominus Deus tuus. secundum sit. Non habebis Deos alienos coram me. & sic etiam distinguit hec duo Hiero. Olee. 10. super illud, Propter duas iniquitates tuas. Tertium uero preceptum esse dicit, Non facies tibi sculptile. Quartum uero, Non assumes nomen Dei tui in uanum. Pertinentia uero ad proximum dicit esse sex, ut primum sit, Honora patrem & matrem tuam. Secundum, Non occides. Tertium, Non moechaberis. Quartum, Non furtum facies. Quintum, Non falsum testimonium dices. Sextum, Non concupisces. Sed primò hoc uidetur inconueniens, quod preceptum de obseruatione sabbathi preceptis decalogi interponatur, si nullo modo ad decalogum pertinet. Secundò, quia cum scriptum sit Matt. 7. Nemo potest duobus dominis seruire, eiusdem rationis esse uidetur, & sub eodem precepto cadere, Ego sum Dominus Deus tuus; & Non habebis Deos alienos. Vñ Origenes distinguens etiam quatuor precepta ordinantia ad Deum, ponit ista duo pro uno precepto. Secundum uero ponit, Non facies sculptile. Tertium uero, Non assumes nomen Dei tui in uanum. Quartum, Memento ut diem sabbathi sanctifices. Alia uero sex ponit sicut Esitius. Sed quia facere sculptile, uel similitudinem non est prohibitum, nisi secundum hoc ut non colantur pro diis, nam in tabernaculo Deus precepit fieri imaginem Seraphim, ut dicit Exod. 25. conuenientius Aug. ponit sub uno precepto. Non habebis Deos alienos. & Non facies sculptile. Similiter et concupiscentia uxoris alienæ ad com-

misionem, pertinet ad concupiscentiam carnis. Concupiscentia autem aliarum rerum, quæ desideratur ad possidendum, pertinet ad concupiscentiam oculorum. Unde etiam Aug. ponit duo precepta de non concupiscendo rem alienam, & uxorem alienam, & sic ponit tria precepta in ordine ad Deum, & septem in ordine ad proximum. & hoc melius est:

AD PRIMUM ergo dicendum, quod latria non est nisi quedam protestatio fidei: unde non sunt alia precepta danda de latria, & alia de fide. potius tamen sunt aliqua precepta danda de latria quam de fide, quia preceptum fidei præsupponitur, & precepta decalogi, sicut preceptum dilectionis. Sicut enim prima precepta communia legis naturæ sunt per se nota habenti rationem naturalem, & promulgatione non indigent, ita etiam & hoc, quod est credere in Deum, est primum & per se notum ei qui habet fidem. Accedent enim ad Deum oportet credere, quia est, ut dicitur ad Hebr. 11. & ideo non indiget alia promulgatione, nisi in infusione.

AD SECUNDUM dicendum, quod precepta affirmatiua distinguuntur a negatiuis, quando unum non comprehenditur in alio, sicut in honoratione parentum non includitur, quod nullus homo occidatur, nec econuerso, & propter hoc dantur diuersa precepta super hoc. Sed quando affirmatiuum comprehenditur sub negatiuo, uel econuerso, non dantur super hoc diuersa precepta, sicut non datur aliud preceptum de hoc quod est, Non furtum facies, & de hoc, quod est conseruare rem alienam, uel restituere eam. & eadem ratione non sunt diuersa precepta de credendo in Deum, & de hoc, quod non credatur in alienos Deos.

AD TERTIUM dicendum, quod omnis concupiscentia conuenit in una communi ratione: & ideo Apostolus singulariter de mandato concupiscendi loquitur. Quia tamen in speciali diuersa sunt rationes concupiscendi, ideo Aug. distinguit diuersa precepta de non concupiscendo: differunt enim specie concupiscentiæ secundum diuersitatem actionis, uel concupiscibilium, ut Phil. dicit in 10. Eth.

ARTICVLVS V.

Utrum precepta decalogi conuenienter enumerentur.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter præcepta decalogi enumerentur. Peccatum enim, ut Amb. dicit, est transgressio legis diuinæ, & celestium inobedientia mandatorum: sed peccata distinguuntur per hoc, quod homo peccat uel in Deum, uel in proximum, uel in seipsum. Cum igitur in præceptis decalogi non ponantur aliqua precepta ordinantia hominem ad seipsum, sed solum ordinantia ipsum ad Deum & proximum, uidetur quod insufficienter sit enumeratio preceptorum decalogi. ¶ 2 Præcepta. Sicut ad cultum Dei pertinebat obseruatio sabbathi, ita et obseruatio aliarum solennitatum, & immolatio sacrificiorum: sed inter precepta decalogi est unum pertinens ad obseruantiam sabbathi. ergo et debent esse aliqua

Super Questionis centesima articulum quatum. In articulo eiusdem quaest. nota, quod illa uerba litteræ, In sabbathi sanctificatione, secundum quod est morale preceptum, præcipitur quies cordis in Deum: intelliguntur quod ad finem precepti, non autem quod ad rem preceptam. Quies enim cordis in Deum per gratiam, & uocationem interiorē ad Deum, est finis illius precepti, ut est morale: quoniam ad hoc ratio dicitur tempus aliquod eximendum ab aliis operibus impediētib. Et quod hec sit mens authoris, non solum ex quaest. 122. artic. 4. 22. sed ex dictis in hac quaest. patet. quod charitas est finis preceptorum decalogi, & non spectat ad ea.

Prima Secundæ S. Thomæ.

